

ERASMUS ÖĞRENCİ DEĞİŞİM PROGRAMININ HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK YAŞANTILARINA KATKILARI: NİTEL BİR ÇALIŞMA

ERASMUS STUDENT EXCHANGE PROGRAM CONTRIBUTION TO THE ACADEMIC EXPERIENCE OF THE NURSING STUDENTS: A QUALITATIVE STUDY

Geliş Tarihi:04.04.2014, Kabul Tarihi:14.11.2014

Sevil BİÇER*
Ayla ÜNSAL**
Gökçe DEMİR***
Filiz ŞAHİN****

ÖZET

Genel Bilgi: Erasmus Öğrenci Değişim Programı (EÖDP), uluslararası ortaklık ve işbirliğini, eğitimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırma, eğitimin niteliğini yükseltme, bunları gerçekleştirirken çok kültürlülüğe önem verme, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı mücadele etmeyi, farklı kültürler ve yaşam biçimlerine karşı toleranslı yaklaşabilme becerisini, ortak demokratik değerleri geliştirmeyi, karşılıklı bilgi aktarımını sağlamayı amaçlamaktadır.

Amaç: EÖDP'nin hemşirelik öğrencilerinin akademik yaşantılarına katkılarının belirlenmesine yönelik olarak niteliksel olarak yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma aynı okulda eğitim gören, EÖDP'den yararlanarak üç farklı Avrupa ülkesine (Portekiz, Macaristan, Litvanya) giden yedi hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak literatür doğrultusunda hazırlanan, 20 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Odak grup görüşme soruları "Dersler", "Eğitim ortamları", "Dil", "Ölçme ve değerlendirme", "Çok kültürlü ortamda eğitim", "Yaşanan sorunlar", "Yurt dışında eğitim programının avantaj ve dezavantajları", "Öğrencilerin Erasmus Programı'na katılma amaçları" ve "Erasmus deneyiminin katkıları" olmak üzere dokuz temada yapılandırılmıştır. Odak grup görüşmesi iki saat 10 dakika sürmüş, görüşmeler esnasında teröpatik iletişim teknikleri kullanılmıştır. Görüşmeler bittikten sonra verilerin içerik analizleri araştırmacılar tarafından yapılmış ve analizi yapılan verilerin değerlendirilmesi için N Vivo 8 programı kullanılmıştır.

Bulgular: Hemşirelik öğrencileri EÖDP'yi bir artı olarak kabul etmekte, programın ve yurt dışına çıkmış olmanın kendilerini diğer hemşirelik öğrencilerinden ayrıcalıklı bir pozisyona sokacağını, iş ve akademik yaşantılarına olumlu katkılar sağlayacağını düşünmektedirler. Öğrencilerin, EÖDP deneyimi sayesinde çok kültürlü ortamda farklı ülkelerin eğitim sistemleri, klinik uygulamaları ve diğer kültürden gelen öğrencilerin farklı bakış açıları hakkında bilgi sahibi oldukları, bu bilgilerden farklı kazanımlar elde ettikleri saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler: Araştırma sonuçlarına göre; bu programdan daha fazla hemşirelik öğrencisinin faydalanabilmesi için; hemşirelik okullarının Erasmus Koordinatörleri, üniversitelerin uluslararası ofisi ve yurtdışındaki hemşirelik okullarının Erasmus Koordinatörleri arasında işbirliği yapılabilir. Öğrencilere gidecekleri ülkeye ve okulun eğitim sistemi hakkında bilgilendirme toplantıları yapılarak onlara rehberlik hizmeti sunabilir. Öğrenciler hocaları tarafından farklı bir kültürde eğitim almaları konusunda teşvik edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Erasmus, Öğrenci Hemşire

ABSTRACT

Background: Erasmus Student Exchange Program (ESEP) aims at international partnership and corporation, dissemination of equality of opportunity in education, increasing the quality of education, promoting multiculturalism, fighting against racism and xenophobia, ability to tolerate different cultures and different life styles, developing common democratic values and promoting mutual knowledge change.

Objective: The study was qualitatively conducted in order to explore the contributions of the Erasmus Student Exchange Program (ESEP) that offers to the academic experience of the nursing students:

Method: The study was conducted with 7 nursing students who studied at the same nursing school and went to three different European countries (Portugal, Hungary, Lithuania) through ESEP. For the data collection; a semi-structured interview form that contained 20 open ended questions written in line with the literature was used. Focus group interviews were structured in relation with nine themes: courses, educational settings, language, assessment and evaluation, education in multicultural settings, problems arising, advantages and disadvantages of foreign education programs, students' reasons to participate ESEP and contributions of ESEP experience. Focus group interview lasted two hours 10 minutes. During the interviews; therapeutic communication techniques were employed. After the completion of the interviews; content analyses of the interviews were performed by the researchers and N Vivo 8 program was used to assess the data analyzed.

Findings: Nursing students accepted that ESEP provided them a positive contribution and were of the opinion that the ESEP and going abroad would put them in a favored position in their academic and professional lives as compared to other nursing students. It was found out that through ESEP experience, students knew about educational systems and clinic practices of different countries and different perspectives of other foreign students in a multicultural setting and thus, they gained different experiences.

Results : According to the study results; cooperation is necessary among Erasmus Coordinators of nursing schools, international offices of universities and Erasmus Coordinators of foreign nursing schools so that more nursing students can utilize ESEP. Students can be provided with counseling about the foreign country and the educational system of the foreign schools to which they would visit. The students can be encouraged by the academic instructors to get education in a different culture

Key words: Education, Erasmus, Nursing student

*Sevil Biçer, Öğr. Gör. Dr.
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Sağlık Yüksekokulu
KIRŞEHİR

Gökçe Demir, Yrd. Doç. Dr.
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Sağlık Yüksekokulu
KIRŞEHİR

**Ayla Ünsal, Doç. Dr.
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Sağlık Yüksekokulu
KIRŞEHİR

Filiz Şahin, Öğr. Gör.
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Sağlık Yüksekokulu
KIRŞEHİR

GİRİŞ

Küreselleşen dünyada hemşirelik mesleği dil, din, ırk ayrımı yapmaksızın tüm bireylere bakım vermenin gerekliliğini ve sorumluluğunu benimsemektedir. Bu nedenle, toplumun kültürel gereksinimlerine yanıt verecek kültürel bilgi ve becerilere sahip hemşirelerin yetiştirilmesi giderek önem kazanmaktadır (Bayık 2008). Öğrencilerin farklı ortamlarda kültürlerarası uygulama fırsatı bulabilmeleri için hemşirelik okullarında değişim programlarının, kültürel farkındalık ve duyarlılık kazandırmada önemli bir yeri olduğu bilinmektedir. Öğrencilerin değişim programına katılmaları multikültürel bir çevre içinde etkileşimi ve öğrenmeyi sağlar, bu programlardan bir tanesi de Erasmus programıdır (Bayık 2011).

Mesleki gelişim açısından ise programın öğrencilere faydası; mesleki özgüven gelişimi, diğer/farklı hemşirelik eğitim sistemlerini ve sağlık bakım hizmetlerini tanıma, yabancı dil seviyelerinde gelişme olarak tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin tümü yurt dışı deneyimi ve farklı kültürleri tanıma olanağı bulmuşlardır.

Erasmus Öğrenci Değişim Programı (EÖDP), uluslararası ortaklık ve işbirliğini, eğitimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırma, eğitimin niteliğini yükseltme, bunları gerçekleştirirken çok kültürlülüğe önem verme, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığa karşı mücadele etmeyi, farklı kültürler ve yaşam biçimlerine karşı toleranslı yaklaş-

bilme becerisini, ortak demokratik değerleri geliştirmeyi, karşılıklı bilgi aktarımını sağlamayı amaçlamaktadır (Bostrom 2010). Bu programdan pek çok üniversite öğrencisi gibi hemşirelik öğrencileri de akademik, dilsel, sosyal, kültürel, işsel ve kişisel açıdan yararlanmaktadır (Cowan 2007). Erasmus programları Avrupa birliğine üye ve aday ülkeler arasında, hemşirelik öğrencilerine başka ülkelere giderek mesleği ile öğrenim deneyimleri yaşama, araştırma inceleme, fırsatı vermektedir (Graham ve Norman 2008). Erasmus programına katılan ülkelerdeki çalışmalar ve alınan dereceler akademik olarak tanınmaktadır. Erasmus programları kapsamında hemşirelik eğitiminde kurumlar arasında karşılıklı ortaklıklar; öğrenim, araştırma, işbirliği oluşturma, altyapı ve program oluşturma, uygulamalı faaliyetler, toplum bağlantılarını kurma, akademik personelin gelişimi gibi çeşitli amaçlara yönelik olarak 2001 yılından beri ülkemizin de bu ortak hedefleri desteklemesi ile yürütülmektedir (Kabatepe 2003; Bayık 2008; Bayık 2012).

Bu programlar öğrencilerde bağımsız olma, bireysel gelişim, özgüven geliştirme, kişilerarası ilişkiler açısından iletişim becerileri kazanma, sağlık sistemlerini ve hemşirelik uygulamalarını inceleme ve karşılaştırma, kültürlerarası bakım becerileri geliştirme, bir başka dili öğrenme, güzel dostluklar kurma gibi pek çok olumlu ya-

rarlıklar sağlamaktadır (Button et al. 2005; Keogh ve Russel 2009). Bu programlara katılan öğrenci hemşirelerin yaşadıkları kazanımlar sayesinde mesleki ve kültürel farkındalık yaratılabilir, mesleki güçlenme desteklenebilir. Literatürde hemşirelik öğrencilerin Erasmus deneyimleri ile ilgili yeterince araştırma yapılmadığı görülmektedir. Bu programa katılan hemşirelik öğrencilerinin özellikle akademik yaşantıları ile ilgili bir araştırmaya ise rastlanmamıştır.

Bu araştırma, EÖDP'nin hemşirelik öğrencilerinin akademik yaşantılarına katkılarının belirlenmesine yönelik olarak niteliksel olarak yapılmıştır.

Bu çalışma, EÖDP'ye katılan öğrencilerin kişisel ve mesleki kazanımlarını ortaya koymaktadır. EÖDP, öğrencilerde özgüven ve sorunların üstesinden gelme yeteneğinde gelişim, sorumluluk üstlenme kapasitesinde artış, pozitif düşünme eğilimi, önyargıların körelmesi, kendi kültürüyle ilgili farkındalık, kültürler arası diyaloga katkı sağlamıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma aynı okulda eğitim gören, EÖDP'den yararlanarak üç farklı Avrupa ülkesine (Portekiz, Macaristan, Litvanya) giden yedi hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Araştırmanın yapıldığı hemşirelik okulunda program kapsamında yurt dışında belli bir süre eğitim gören sekiz öğrenci bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi mezun olduğu için çalışma kapsamına

alınmamış, diğer yedisi çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiştir. Veri toplama aracı olarak literatür doğrultusunda hazırlanan, 20 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (Glass 2006; Cowan 2007; Keogh ve Russel 2009; Kuehn et al. 2011). Odak grup görüşme soruları "Dersler", "Eğitim ortamları", "Dil", "Ölçme ve değerlendirme", "Çok kültürlü ortamda eğitim", "Yaşanan sorunlar", "Yurt dışında eğitim programının avantaj ve dezavantajları", "Öğrencilerin Erasmus Programı'na katılma amaçları" ve "Erasmus deneyiminin akademik katkıları" olmak üzere dokuz temada yapılandırılmıştır. Öğrencilerle odak grup görüşmesi yapmadan önce Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu yönetiminden yazılı izin, görüşme yapılan öğrencilerden de sözlü izin alınmıştır. Öğrencilerle odak grup görüşmesi yapabilmek için uygun bir yer ve tarih belirlenmiştir. Görüşme esnasında araştırmacılardan biri moderatör olarak görüşme sorularını öğrencilere yönlendirmiş, diğer araştırmacı video ile görüşmeyi kesintisiz olarak kayıt altına almış, diğer araştırmacı ise öğrencilerden gelen yanıtlara ilişkin kısa notlar almıştır. Odak grup görüşmesi iki saat 10 dakika sürmüş, görüşmeler esnasında teröpatik iletişim teknikleri kullanılmıştır. Görüşmeler bittikten sonra verilerin içerik analizleri araştırmacılar tarafından yapılmış ve analizi yapılan verilerin değerlendirilmiştir.

rilmesi için N Vivo 8 programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Erasmus programından yararlanan öğrencilerin üçü erkek, dördü kız olup yaş aralıkları 20-25 arasında değişmektedir. Öğrencilerin beşi dördüncü sınıfta güz döneminde Erasmus programından yararlanırken, ikisi ikinci sınıfın güz döneminde yararlanmıştır. Erasmus programından eğitim almak için gidilen üniversiteler; Portekiz Instituto Politecnico Leira, Litvanya Utena Collegia, Macaristan Debrecen Egyetem'dir.

Erasmus öğrenci değişim programına katılan hemşirelik öğrencileri yurt dışında eğitim alma amaçlarını şu sözlerle dile getirmişlerdir;

“Hemşireliğe farklı bir kültürün gözünden bakmak; farklı bir ülkenin eğitimi ile bizim ülkemizin eğitimi arasındaki farklılıkları görmek”(Kadın, 20 yaş, Portekiz, 2. sınıf öğrencisi)

“Yabancı dilimi geliştirmek, farklı ülkeleri gezip görmek, kendime güvenimi geliştirmek” (Erkek, 25 yaş, Litvanya, 4. sınıf öğrencisi).

“Akademik kariyer planlarım var bu yüzden özgeçmişimde farklılık yaratmak istedim”(Erkek, 23 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi).

Öğrenciler ders seçim sürecinde kendi kurumlarından da gidilen kurumdan da yete-

rince destek aldıklarını benzer ifadelerle bildirirken sadece Erasmus programından ilk yararlanan öğrenci gitmeden önce seçilen derslerin gittikten sonra değiştiğini, bu durumun onun üzerinde büyük bir stres yarattığını, gittiği kurumdaki hocaların desteği sayesinde çözdüğünü ifade etti.

Öğrenciler gittikleri kurumda sunulan derslerin çeşitliliği, içerikleri ve zorluk dereceleri hakkında;

“Orada ana bir ders farklı isimler altında küçük parçalara bölünerek işleniyor. Ancak küçük parçalara bölünmesi derslerin daha fazla ayrıntılı ve kapsamlı işlenmesine neden oluyordu” (Kadın, 23 yaş, Portekiz, 2. sınıf öğrencisi).

“Dersler gidilen ülkenin dilinde yani Litvanca işlendiği için bende Litvanca'yı bilmediğim için ders içeriklerinden pek anlamıyordum ve ders süresince de çok sıkılıyordum. Bazen hoca sıkıldığımı anlayınca dersi biraz İngilizce anlatıyordu. O zaman bir şeyler öğrenebiliyordum” (Erkek, 25 yaş, Litvanya, 4. sınıf öğrencisi).

“Biz buradaki iki dersimize karşı gelebilmesi için orada 13 ders alıyorduk. Ya Türkiye'deki derslerin kredisi çok yüksek; ya da onların kredileri çok düşük. Oradaki ders sayımız ne kadar fazla olursa olsun verilen ödevler ve bize gösterilen ilgi nedeni ile verimli geçiyordu (Erkek, 23 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi).

Öğrenciler kurumdaki öğretim elemanlarının öğretim tarzlarına yönelik görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir;

“Orada şunu gördüm. Öğrencinin ders içindeki performansı, psikolojisine göre ders işleniyor. Örneğin öğrenci dersten koştugu anda öğretim elemanı sohbet, derse ara veya öğrencinin isteği doğrultusunda uygulamalar yapılıyor. Bizim okulda sıkılsak bile ara zamanı gelmeden ara verilmiyor” (Erkek, 22 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi).

“Bizde de tam tersi ders iki saat boyunca aralıksız işleniyordu. Hocalar soru cevap, power point teknikleri, video ile ders anlatıyor; anlatır anlatmaz da uygulamasını gösteriyor. Orada öğrenciler iki saat boyunca sıkılmadan, dikkatleri dağılmadan sürekli derse aktif olarak katılıyor. Birisinin derse olan ilgisi azaldığı zamanda o arkadaşlarını uyarıyorlar. Öğrencilerin derse ilişkin motivasyonlarının yüksek olmasının öğretim elemanlarının verimini arttırdığını düşünüyorum”(Kadın, 23 yaş, Portekiz, 2. sınıf öğrencisi).

“Oradaki öğretim elemanlarıyla bizim kurumdaki öğretim elemanlarının özellikleri, ders anlatış tarzları arasında pek fark yoktu” (Erkek, 25 yaş, Litvanya, 4. sınıf öğrencisi).

Gidilen kurumda sınıf içi etkinliklerin ve ödevlerin kendilerine olan katkıları hakkında ifadeleri şu şekilde olmuştur;

“Bize çevirip özet çıkarmamız için her gün en az beş altı tane makale veriliyordu. Bu bizim makale ve araştırma raporlarını nasıl incelememiz gerektiğini öğretti. İncelerken sürekli İngilizce çeviri yaptığımız için yabancı dilimiz oldukça gelişti” (Kadın, 24 yaş, Portekiz, 4. sınıf öğrencisi).

“Verilen konuya dair araştırma yeteneğim ve sunum hazırlama-sunma becerim arttı. Farklı kültürde, farklı dildeki insanlara anlattığım sunumlar sayesinde de kendime olan güvenim arttı” (Erkek, 25 yaş, Litvanya, 4. sınıf öğrencisi).

Sınıf içi etkinlikler sayesinde sınıftaki diğer öğrencilerle daha iyi kaynaştık. Çünkü onlar bizim gibi meraklı insanlar değil. Çok mecburi olmadıkça gelip konuşmuyorlar, soru sormuyorlar. Ama grup çalışmaları nedeni ile orada özellikle iki kişi ile arkadaşlığımız çok ilerledi. Hala da internet sayesinde görüşüyoruz (Erkek, 22 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi).

Öğrenciler teorik derslerde yaşadıkları zorluklara yönelik ilk başta dil problemini çok yaşadıkları, kendilerini iyi ifade edemedikleri, İngilizce değil de kendi dillerini konuşmaya başladıklarında onları hiç anlayamadıklarını dolayısı ile dersi de anlayamadıklarını ancak hocaları kendilerine özel olarak İngilizce anlattıkları zaman daha iyi anladıklarını benzer ifadelerle anlatırken; uygulama alanına yönelik deneyimlerini şu şekilde anlatmışlardır;

“Portekiz’in dilini, yasalarını, uygulama alanındaki kurallarını bilmediğimiz için uygulamaya çıkmamızı doğru bulmadılar ve bizi uygulamaya çıkarmadılar”(Kadın, 20 yaş, Portekiz, 2. sınıf öğrencisi).

“Uygulama alanında kendimi daha rahat hissediyordum. Hemşireler bana uygulama esnasında çok yardımcı oldu. Ancak çoğunlukla gözlem yaptırıldılar. Hastalar çoğunlukla Litvanca bildikleri için onlarla çok fazla iletişime giremedim” (Erkek, 25 yaş, Litvanya, 4. sınıf öğrencisi).

“Biz orada 3. Sınıf öğrencilerle birlikte staja çıktık. En çok yaşamış olduğumuz sıkıntı stajın sabah saat 04.00’da başlayıp akşam 18.00’a kadar sürmesiydi. Staja hem çok erken başlıyorduk hem de günde yaklaşık 12 saat sürüyordu. Bir de bizi çok aktif çalıştırdılar. Orada yatak taşıdık, yatak yaptık, damar içi, kas içi ve deri altı enjeksiyon, serum, kan alma vb her türlü girişimde bulunduk. Ve biz uygulamaların nasıl yapıldığını staja çıktığımız 3. Sınıf öğrencilerine bire bir gösterdik. Uygulama teknikleri bize göre daha zayıftı. Uygulama yapmaya korkuyorlardı. Biz gerçekten çok iyiydik. Zaten hocamız da bize 100 vermişti. (Erkek, 23 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi).

Gittikleri kurumda ölçme ve değerlendirme süreçlerinin; sınıf içi etkinliklere katılma, verilen ödevleri zamanında teslim etme, sunum hazırlama ve sunma, derse devam ve sınavlardaki başarı durumlarına göre

gerçekleştiğini belirten öğrenciler; çok kültürlü ortamda eğitim almanın kendilerine büyük avantajlar kattığını aşağıdaki cümlelerle belirtmişlerdir.

“Artık hayata farklı bir pencereden, geleceğe umutla bakıyorum. Mezun olduktan sonra imkânım olursa yurt dışında yüksek lisansa başlamayı düşünüyorum. Çünkü Erasmus sayesinde pek çok şeyi aşttık. Kendimize olan güvenimiz arttı, yabancı dilimiz gelişti. İnsanlarla olan iletişimimiz etkileşimimiz arttı. Kendimi gerçekten çok şanslı hissediyorum (Kadın, 23 yaş, Portekiz, 4. sınıf öğrencisi).

“Kendime olan özgüvenim neredeyse tavan yaptı diyebilirim. Bundan sonra yanımda arkadaşım olmadan da çok rahatlıkla yabancı bir ülkeye gidebilirim ve kendimi orada çok iyi ifade edebilirim” (Erkek, 25 yaş, Litvanya, 4. sınıf öğrencisi).

“Bu program sayesinde farklı ülkelerden pek çok arkadaş edindik ve birçok kültürü tanıdık. Hafta sonları ya da fırsat buldukça Prag, Venedik, Paris, Almanya, İspanya, Viyana, , Çek cumhuriyeti, Ibiza gibi merak ettiğimiz pek çok ülke ve şehre gittik. Her gittiğimiz ülkeye ait şehirlerde insanlar birbirine karşı çok anlayışlı, saygılı, kibar ve nazikti. İnsanlar birbirlerine değer veriyorlardı. Birbirlerini hiç tanımasalar da otobüste, parkta, alışverişte günaydın ya da merhaba diyorlardı. İnsanların hepsi eşitti ve hiçbir yerde ayrımcılık yoktu. Bu noktada kendime dair bazı eksikliklerimin ol-

duğunu ve bir an önce çeki düzen vermem gerektiğini anladım” (Erkek, 22 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi).

Öğrenciler çok kültürlü ortamda eğitim almanın hemşirelik bakım ve uygulamalarına katkılarına yönelik olarak şu ifadeleri kullanmışlardı;

“Farklı kültürler, farklı insanlar ve sağlığın onların gözündeki yerini gördüm. İnsana çok değer veriyorlar. Ben de çalışma hayatına katıldığım zaman hastalarımın çok özenle bakım vereceğimi düşünüyorum” (Erkek, 22 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi)

“Biz orada refleksoloji ve aromaterapi dersleri aldık. Farklı masaj şekilleri öğren-

dik ve bizzat uygulama sınavına girerek başarılı da olduk. Bizim uygulama alanlarımızdaki hemşireler bırakın refleksoloji, aromaterapi masajını normal masajı bile yapmıyor. Ben en çok bakımına bu uygulamaları yansıtmayı düşünüyorum” (Kadın, 24 yaş, Portekiz, 4. sınıf öğrencisi).

“İleride akademisyen olursam özellikle bu programdan yararlanabilmeleri için öğrencilerimi teşvik etmeyi, hatta onlarla beraber gitmeyi düşünüyorum (Erkek, 23 yaş, Macaristan, 4. sınıf öğrencisi).

TARTIŞMA

Görüşme yapılan öğrencilerin tamamı EÖDP’den değerli kazanımlar elde ettiklerini ifade etmişlerdir.

Hemşirelik öğrencileri EÖDP’yi bir artı olarak kabul etmekte, programın ve yurt dışına çıkmış olmanın kendilerini diğer hemşirelik öğrencilerinden ayrıcalıklı bir pozisyona sokacağını, iş ve akademik yaşantılarına olumlu katkılar sağlayacağını düşünmektedirler. Öğrencilerin kendilerini diğer hemşirelik öğrencilerinden ayrıcalıklı görmeleri programın öğrencilere özgüven kazandırdığını işaret etmektedir. Erasmus deneyiminin öğrencilerin geleceğe yönelik planlarının iyi yönde değişikliğe uğramasına ve geleceğe dair umutlarının artmasına

neden olduğu anlaşılmaktadır (Button et al. 2005; Glass 2006; Cowan 2007).

Zira öğrencilere programa katılma amaçları sorulduğunda daha çok sosyal amaçları ön plana çıkarmaktaydılar. Yani öğrenciler için ilk başta çoğunlukla yurt dışını görme şansı elde etme, değişik kültürleri tanıma ya da kişisel faydalar elde etme olarak kendini gösteren amaçların daha sonra akademik ve profesyonel amaçları da içine alarak farklı bir yöne kaydığı anlaşılmıştır (Graham ve Norman 2008). Programda elde edilen akademik deneyim ve klinik izlenimler, profesyonel mesleki hayatlarında kullanacakları her türlü akademik kazanımları elde etmelerine ve farkındalıklarının artmasına imkân vermiştir (Grant ve

Mckenna 2003). Öğrencilerin, EÖDP deneyimi sayesinde farklı ülkelerin eğitim sistemleri, klinik uygulamaları ve diğer kültürden gelen öğrencilerin farklı bakış açıları hakkında bilgi sahibi oldukları, bu bilgilerden farklı kazanımlar elde ettikleri saptanmıştır.

Program, bazı öğrencilerde eğitimlerini yurt dışında devam ettirme fikrini doğurmuş ya da bu konudaki niyetlerini daha da kuvvetlendirmiştir (Keogh ve Russel 2009). Öğrencilerden, önceden yurt dışında yüksek lisans yapmayı düşünmezken, program sonrası ufuklarının genişlediğini ve yurt dışında yüksek lisans yapmayı düşündüklerini ifade edenler mevcuttur. EÖDP ile ilk adımı atan öğrencilerin önemli bir kısmında bir yurt dışına açılma bilinci oluştuğu söylenebilir. Öğrenciler EÖDP sayesinde araştırma ve sunum yapma becerileri kazandıkları için kısa sürede ödevlerini tamamlayabildiklerini bildirmektedirler. Yabancı dil eksikliği nedeni ile daha fazla sorumluluk duygusu hissettiklerini, dolayısı ile daha yoğun çalıştıklarını, yaptıkları ödev ve çalışmaların kendilerini akademik anlamda geliştirdiğini ifade eden öğrencilerin mevcut olduğu da görülmektedir.

Öğrencilerin tamamı EÖDP deneyiminin dil açısından kendilerine katkı sağladığını belirtmektedirler. Yabancı dili her ortamda kullandıkları için kısa sürede büyük ilerleme kaydettikleri, kendilerini yabancı dilde

rahat ifade edebildikleri, derslerde konuşma pratiği yaptıkları ve dil konusunda özgüven kazandıklarını dile getiren öğrenciler mevcuttur. Elde edilen bulgulara bakıldığında, EÖDP'nin öğrencilerin dil yeterlikleri üzerindeki olumlu etkileri açıkça görülmektedir.

Öğrenciler çok değişik ülkelerden arkadaşlıklar edindiklerini, program esnasında fırsat buldukça bu arkadaşlarının ülkelerine gittiklerini ve böylece başka pek çok ülke ve o ülkeye ait kültürü tanıma fırsatı bulduklarını, kendilerine ait bazı eksiklerinin farkına vardıklarını bildirmektedirler (Papatıba 2005).

Öğrenciler EÖDP sayesinde edindikleri deneyimleri akademik, profesyonel ve özel yaşantılarında bir avantaja dönüştüreceklerinin sinyallerini vermektedirler. Konu ile ilgili yapılmış çalışmalarda da bizim bulgularımıza paralel olarak EÖDP'nin, öğrencilerde bağımsız olma, bireysel gelişim, özgüven geliştirme, kişilerarası ilişkiler açısından iletişim becerileri kazanma, farklı ülkelerin sağlık sistemleri ve hemşirelik uygulamalarını inceleme, hemşirelik bakım becerisi geliştirme, yabancı dil öğrenme, güzel dostluklar kurma gibi pek çok yarar sağladığı vurgulanmaktadır (Grant ve Mckenna 2003; Button et al. 2005; Glass 2006; Cowan 2007; Graham ve Norman 2008; Keogh ve Russel 2009; Kuehn et al. 2011). Çalışma bulguları, EÖDP deneyi-

minin akademik yaşantıya olan olumlu etkisini kanıtlar niteliktedir.

SONUÇ

Sonuç olarak; EÖDP'ye katılan hemşirelik bölümü öğrencileri; değişik kültürleri tanıdıklarını, farklı kültürlere yönelik bazı önyargılarından kurtulduklarını, kendilerine olan güvenlerinin arttığını, hemşirelik bakım becerilerini geliştirdikleri, sağlık sistemlerini ve hemşirelik uygulamalarını inceleme ve karşılaştırma fırsatı buldukları, bakış açısı ve vizyonlarının değiştiğini, teorik ve uygulama alanlarında akademik kazanımlar ve başarı elde ettiğini, ilerideki iş yaşantıları için iyi bir temel sağladığını, farklı bir dil öğrendiklerini ve İngilizcelelerini ilerlettiği, sadece eğitim gördükleri ülkeyi değil pek çok ülkeyi de görme şansı elde ettiklerini ifade etmektedirler. Öğrenciler, “daha fazla sorgulayan”, “kendi yorumunu yapan”, “daha bilinçli”, “daha bağımsız”, “daha fazla saygı gören”, “kendini daha çok tanıyan” “geleceğe daha umutlu bakan”, “daha farklı bakış açısına sahip” bireyler haline geldiklerini düşünmektedirler.

Bu programdan daha fazla hemşirelik öğrencisinin faydalanabilmesi için; Erasmus programı doğrultusunda öğrenci hareketliliğini artıracak farklı ülkelerdeki üniversitelerle yapılan anlaşmaların sayısı artırılabilir. Öğrenciler hocaları tarafından farklı bir kültürde eğitim almaları konusunda

teşvik edilebilir. Erasmus koordinatörleri tarafından yurt dışına gitmek isteyen öğrencilere yönelik olarak, öğrencilerin kültür gezilerine katılmaları, gidecekleri ülke ve üniversite-fakülte hakkında çok fazla araştırma yapmaları, cesur olmaları, yabancı dil becerilerini geliştirmelerini (bilakis yazma ve konuşma becerisi), daha önceden programdan yararlanan öğrencilerle iletişime geçmeleri önerilebilir. Öğrencilerin yurtdışı deneyimleri öncesi yabancı dil bilgilerini geliştirmek için kendi üniversiteleri tarafından dil desteği sağlayan kurslar düzenlenebilir. Konu ile ilgili Türkiye çapında daha geniş bir öğrenci grubuna ulaşarak farklı nicel desenli araştırmalar yapılabilir.

ALANA KATKI

EÖDP doğrultusunda öğrenci hareketliliğini artıracak farklı ülkelerdeki üniversitelerle yapılan anlaşmaların ve çalışmaların sayısı artırılmak adına Türkiye genelindeki EÖDP hemşirelik bölümü koordinatörleri bir araya gelebilir. Bu konu ile ilgili toplantı, sempozyum, kongreler düzenlenebilir. EÖDP'nin hemşirelik öğrencisine sağlamış olduğu avantaj ve dezavantajlar ele alınarak, TC Avrupa Birliği Bakanlığı Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı'nca gerekli düzenlemeler yapılabilir.

KAYNAKLAR

Bayık TA. Kültürlerarası çok kültürlü hemşirelik eğitimi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2008; 11(2):92-101.

Bayık TA. Küreselleşme ve hemşirelik eğitiminde uluslararasılaşma. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi 2011; 4(3):144-150.

Bostrom CA. Diffusion of internationalization in Turkish Higher Education. Journal of Studies in International Education 2010; 14(2):143-160.

Button L, Green BB, Tengnah C, et al. The impact of international placements on nurses' personal and professional lives:Literature review. Journal of Advanced Nursing 2005; 50(3):315-24.

Cowan RB. An appraisal of european exchange programmes for nursing students. Nursing Standard 2007; 21(22):40-47.

Glass N. Internationalizing nursing: Valuing the multiple spaces and places of nursing education Journal of Nursing Education 2006; 45(10):387-388.

Godwin KA. Academic culture shock. New England Journal of Higher Education 2009; 23(5): 30-40.

Graham IW, Norman L. A reflective discussion: Questions about globalization and multiculturalism in nursing as revealed during a student/staff exchange programme. International Journal of Nursing Practise 2008; 14(3):189-194.

Grant EIB, Mckenna L. International clinical placements for undergraduate students. Journal of Clinical Nursing 2003; 12(4):529-535.

Juknyte-Petreikiene I, Pukelis K. Quality assessment of internationalised studies: Expe-

rience of socrates/erasmus programme participants. College of Social Sciences, Vytautas Magnus University, 2006; 74-101.

Kabatepe E. Avrupa birliği kültürler kaynaşması. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi 2003; 35(26):1-10.

Keogh, J, Russel-Roberts E. Exchange programmes and student mobility: Meeting student's expectations or an expensive holiday? Nurse Education Today 2009; 29(1):108-116.

Kuehn AF, Chrcop A, Wamboldt BD, et al. Evaluating the impact of a North American nursing exchange program on student cultural awareness. International Journal of Nursing Education Scholarship 2011; 8(1):1-15.

Papatsiba V. Political and individual rationales of student mobility: A case-study of Erasmus and a French regional scheme for studies abroad. European Journal of Education 2005; 40(2):174-188.